

PAPER DETAILS

TITLE: SAĞLIK YÖNETİMİ VE İŞLETMECİLİĞİ BÖLÜMÜNDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN
BÖLÜMÜ TERCİH NEDENLERİ İLE BEKLENTİ VE MOTİVASYON DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR
ARASTIRMA

AUTHORS: Zekai ÖZTÜRK,Ebrar İLİMAN

PAGES: 71-93

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/86115>

SAĞLIK YÖNETİMİ VE İŞLETMECİLİĞİ BÖLÜMÜNDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN BÖLÜMÜ TERCİH NEDENLERİ İLE BEKLENTİ VE MOTİVASYON DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Zekai ÖZTÜRK¹

Ebrar Zeynep İLİMAN²

Atıf/©: Öztürk, Zekai; İlman, Ebrar Zeynep, (2015). Sağlık Yönetimi ve İşletmeciliği Bölümünde Okuyan Öğrencilerin Bölümü Tercih Nedenleri ile Beklenti ve Motivasyon Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl 8, Sayı 1, Haziran 2015, ss. 71-93

Özet: Bu çalışmanın amacı Gazi Üniversitesi Sağlık Kurumları İşletmeciliği bölümü ve Ankara Üniversitesi Sağlık Kurumları Yöneticiliği bölümünde lisans eğitimini sürdürmekte olan öğrencilerin bölümü seçme nedenleri, beklenti ve motivasyon düzeyleri ile bölümlerinden memnuniyet düzeylerini saptamaktır. Tanımlayıcı araştırmada yüz yüze anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2014-2015 eğitim-öğretim yılında lisans eğitimi alan Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sağlık Kurumları İşletmeciliği bölüm öğrencileri ve Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Kurumları Yöneticiliği bölüm öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmaya 150 öğrenci katılmış olup, katılımcıların 95'i Ankara Üniversitesi, 55'i Gazi Üniversitesi öğrencileridir. Gazi Üniversitesi'nde 3.ve 4.sınıf öğrencileri olmadığı için sayı eksik kalmıştır. Çalışmamızın profilini yaşları genelde 20-22 arasında, % 66,7'si kız, çoğunluğu Anadolu Lisesi mezunu olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma sonunda; öğrencilerin bölümü tercih etme nedenlerinden en önemlisinin mezun olunca iş bulma beklentisi olduğu, yaklaşık olarak yarısının okudukları üniversiteden ve bölümden memnun oldukları, bölüm- derslere ilişkin beklentilerinin ve motivasyon düzeylerinin yüksek olduğu ve beklenti ile motivasyon arasında ilişki olduğu, son olarak ise öğrencilerin memnuniyetleri ile beklenti ve motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Yönetimi ve İşletmeciliği, Beklenti, Motivasyon.

Makale Geliş Tarihi: 05.03.2014/ Makale Kabul Tarihi: 15. 06. 2015

1 Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, İİBF, Sağlık Kurumları İşletmeciliği Bölümü, e-posta: zozturk@gazi.edu.tr.

2 Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sağlık Kurumları İşletmeciliği A.B.D., e-posta: ebrar-zeynep58@gmail.com

A Survey on the Choice of Field of Study, Expectation and Motivation Levels of Two Groups of Students Enrolled in the Departments of Health Management and Health Business Administration

Citation/©: Öztürk, Zekai; İlman, Ebrar Zeynep, (2015). A Survey on the Choice of Field of Study, Expectation and Motivation Levels of Two Groups of Students Enrolled in the Departments of Health Management and Health Business Administration, Hitit University Journal of Social Sciences Institute, Year 8, Issue 1, June 2015, pp. 71-93

Abstract: The purpose of this survey is to set the determinants of the choice of fields of study, the expectation, motivation and satisfaction levels of students enrolled in undergraduate programs either in the Department of Health Business Administration at Gazi University or in Health Management Department at Ankara University. In this descriptive research, the personal interview method was used. The respondents of this survey is confined to two groups of students who are currently enrolled in undergraduate program for the academic year of 2014-2015, either in the Department of Health Business Administration at Gazi University Faculty of Economics and Administrative Sciences or in Health Management Department at Ankara University Faculty of Health Sciences. Stratified sampling method was used to draw samples. The sample size of this study is limited to 150 students consisting of 95 students of Ankara University and 55 students of Gazi University. The total number of the latter group was less than that of Ankara University as there were no students in their third and the last years at Gazi University. The demographic profile of the study illustrates that the majority of the respondents, whose ages range between 20-22 and %67 of whom were female, were graduates from Anatolian High Schools. Analysis of the study has revealed that the most important determinant of the choice of field of study is the expectation of their job prospects on graduating. The study further suggests that approximately half of the students are pleased with their fields of study and university and it also shows that they have high levels of expectation and motivation concerning their fields of study. Overall, the study has concluded that there is a significant relationship between the students' satisfaction, expectation and motivation levels.

Keywords: Health Management And Health Business Administration, Expectation, Motivation.

I. GİRİŞ

Üniversite eğitimi; öncesinde alınan eğitimlerden çok farklı olmakla birlikte, eğitimin son noktasıdır. Üniversite eğitiminde öğrenilen bilgilerle iş hayatına başlanılmaktadır. Kariyerli bir işe başlamanın ve nitelikli eleman olmanın ilk şartı eğitim konusunda belirli bir noktaya gelmiş olmaktır. İş yaşamında başarılı olabilmek için sadece eğitim almak yeterli olmayıp, bu eğitimin içini doldurmuş bireylere ihtiyaç vardır.

Değişen dünya koşulları ile birlikte insanların ihtiyaçları ve beklentileri de değişmiştir. Toplumsallaşma sonucunda insanların birbirleri ile etkileşimleri artmıştır. Yaşanan değişimler hizmet işletmelerinin yaygınlaşmasına ve önem kazanmasına sebep olmuştur. Hizmet işletmelerinin ise en geniş ve en önemli halkasını, sağlık hizmetleri veren, sağlık kurumları oluşturmaktadır. Sağlık kurumları verdiği hizmetlerin özelliğinden dolayı birçok farklı disiplini bünyesinde barındırmakta olup, hata kabul etmeyecek öneme sahiptir. Sağlık kurumlarının da hizmeti en etkin ve verimli şekilde sunabilmeleri için planlama, örgütleme, yöneltme ve koordinasyon işlevlerini en doğru şekilde yerine getirebilecek profesyonel yöneticilere ihtiyaçları vardır. Profesyonel yöneticiler ise verimli, etkin ve kaliteli bir üniversite eğitimi ile yetiştirilebilir. Bu durum üniversitelerde sağlık yönetimi ve işletmeciliği alanının açılmasını ve yaygınlaşmasını gerekli kılmıştır.

Sağlık yönetimi ve işletmeciliği eğitimi ülkemizde ilk olarak 1963 yılında “Sağlık İdaresi” adı altında, lisans düzeyinde başlamıştır. Bölüm zaman içerisinde yaygınlaşmış olup; sağlık yönetimi adı altında 24, sağlık kurumları işletmeciliği adı altında 6, sağlık kurumları yöneticiliği adı altında 11 üniversitede açılmıştır. Bu alanda 2014 yılı itibarı ile 1 Açık öğretim, 1 uzaktan eğitim, 39 üniversitede ön lisans (25 Devlet-14 özel), 47 üniversitede lisans (25 Devlet- 17 Özel- 5 K.K.T.C) ve 47 üniversitede yüksek lisans düzeyinde eğitim verilmektedir. Sağlık Yönetimi alanında doktora düzeyinde de eğitim verilmektedir (ÖSYM, 2014).

Sağlık yönetimi ve işletmeciliği alanından mezun olan öğrencilerin, yapacakları işin önemini ve zorluklarının farkında olmaları gerekir. Bu zorluklarla baş edebilmeleri ve etkin bir hizmet sağlayabilmeleri için kendilerini hem bilgi anlamında hem yönetici becerileri anlamında en iyi şekilde yetiştirmeleri gerekir. Öğrencilerin bunu yapabilmeleri için motivasyonlarının yüksek olması önemlidir; çünkü motivasyon davranışları etkiler. Beklentilerin karşılanması ile motivasyon düzeyinin de genellikle artacağı varsayıldığında öğrencilerin beklentilerinin belirlenmesi ve karşılanması önem taşır. Beklentiler ise bölüm amaçlarına uygun olmalıdır. Bunun tersi olduğunda beklentiler karşılanamayacak ve motivasyon düşecektir.

II. KURAMSAL ÇERÇEVE

Motivasyon kelimesi İngilizce ve Fransızca "Motive" kelimesinden türetilmiştir. Terimin Türkçe karşılığı; güdü, saik veya harekete geçme anlamına gelmektedir. (Eren, 1989:388)

"Motive; harekete geçirici, hareketi devam ettirici ve olumlu yöne yöneltici olarak üç temel özelliğe sahip bir güçtür. Bu kavramdan türetilen güdülenme ise, bir veya birden çok insanı belirli bir yöne (gaye veya amaca) doğru devamlı şekilde harekete geçirmek için yapılan çabaların toplamıdır. (Eren, 1989:388)"

"Güdüler; iç güdüler, fizyolojik güdüler, sosyal güdüler ve psikolojik güdüler olarak dörde ayrılabilir. (Sabuncuoğlu, Vergiliel Tüz, 2005: 42-44)"

Eren'e göre sosyal örgütlerdeki bir çok olumsuz tutum ve davranışlar ve hatta isyanlar kişilerin tatmin edilmeyen arzu ve ihtiyaçlarından ileri gelmektedir. (Eren, 1989:390)"

Sabuncuoğlu "Motivasyon sürecinde; gereksinme, uyarılma, davranış ve doyum(amaç) olarak dört aşamadan söz etmiştir. (Sabuncuoğlu, Vergiliel Tüz, 2005:40)"

Motivasyon teorileri iki ana başlıkta incelenmektedir. Birincisi içsel faktörlere ağırlık veren "Kapsam Teorileri", İkincisi ise dışsal faktörlere ağırlık veren "Süreç Teorileri" dir.

A. Kapsam Teorileri

Kapsam teorileri, kişinin içinde bulunan ve kişiyi belirli yönlerde davranışa sevk eden faktörlere önem vermektedir. Bu teoriler, bireyin sahip olduğu ihtiyaç ve dürtüler ile bu dürtülerin öncelik sırasını araştırmaktadır. Kapsam teorilerden en çok bilinen dört tanesi şunlardır (Taşdemir, 2013: 23);

- Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Yaklaşımı
- Herzberg'in Çift Faktör Teorisi
- Alderfer'in ERG Teorisi
- Mc Clelland'ın Başarı İhtiyacı Teorisi

Maslow'a göre bireyin motive olmasının temelinde ihtiyaçlar vardır. Birey bu ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla harekete geçer. Maslow bireylerin bu ihtiyaçlarını, fiziksel ihtiyaçlar, güvenlik ihtiyacı, sosyal ihtiyaçlar, saygınlık ihtiyacı ve kendini gerçekleştirme şeklinde önem sırasına dizerek ihtiyaçlar hiyerarşisi oluşturmuştur. Ayrıca alt bir grupta yer alan ihtiyaçlar karşılanmadan bir üst grup ihtiyaçların doyurulmasına geçilememektedir. (Taşdemir, 2013: 28).

Hezberg 200 mühendis ve muhasebeciden oluşan grup üzerinde yaptığı bir çalışmanın sonuçlarının ardından Motivasyon-Hijyen teorisini kurmuştur. Araştırma sonucunda Herzberg çalışma ortamında kişiyi tatmin eden faktörleri “motive edici faktörler”, tatminsiz eden faktörleri de “hijyen faktörler” olarak sınıflandırmış ve bu iki grubun birbirinden bağımsız olduğunu ileri sürmüştür. Motive edici faktörler (içsel faktörler) adı verilen grupta; başarı, tanınma, işin kendisi, sorumluluk, ilerleme, gelişme ve büyüme gibi faktörler bulunmaktadır. Bu faktörlerin varlığı kişisel başarı için önemlidir ve bireyi motive edecektir. Bunların yokluğunda birey motive olamaz. Bu tip faktörler iş görenleri çalışmaya özendirir ve yaptıkları işi ve çalıştıkları örgütü benimsemelerini sağlar. Hijyenik faktörler (dışsal faktörler) adı verilen grupta; şirket politikası, yönetim, statü, maaş, çalışma koşulları, iş güvenliği gibi hijyenik faktörler vardır. Hijyenik faktörler örgütlerde bulunması gereken asgari faktörlerdir. Örgütler önce hijyenik faktörleri sağlamalı ve sonrasında motive edici faktörleri sağlayarak iş göreni motive etmelidirler. (Taşdemir, 2013: 30).

ERG Teorisi, Alderfer’in, Maslow’un yaklaşımını basitleştirerek geliştirmiş olduğu bir motivasyon yaklaşımıdır. Bu yaklaşımda, ilke yine aynı, sıralama önemli ancak daha basittir. Buna göre Alderfer; var olma (existence), bağlılık (relatedness) ve gelişim (growth) olarak üç grup ihtiyaç ayırt eder. Önce alt düzey ihtiyaçlar giderilmeli, daha sonra üst düzey ihtiyaçlar tatmin edilmelidir. (Taşdemir, 2013: 33).

McClelland’a göre bireyler yaşamları boyunca bazı ihtiyaçlar duymaktadırlar, ancak diğer teorilerden farklı olarak bu ihtiyaçları doğuştan değil, sonradan yaşam tecrübeleri yoluyla öğrenmektedirler. Kazanılmış İhtiyaçlar Teorisi” adıyla bilinen teoride üç temel ihtiyaç vardır. Bunlar; başarı, bağlılık kurma ve güç ihtiyacıdır. Bu teoriye göre, her bireyde bu ihtiyaçlardan biri daha baskındır. Diğer iki ihtiyaç ise koşullara göre etkide bulunabilir. McClelland’ a göre motivasyon, bir işletmenin başarı ya da başarısızlığı üzerinde önemli bir rol oynamaktadır. Yüksek başarı motivasyonuna sahip olanlar, başkalarına göre daha gerçekçi, kararlı ve uygulayıcı bir zekâyâ sahip olmakla birlikte bu özellikleri zorunlu olarak, işin doğasına, kişisel çaba ve yaratıcılığa açık olup olmadıklarını belirlemektedir. (Taşdemir, 2013: 36).

Sonuç olarak; Kapsam Teorileri insanların güdülerini ve bunların görelî güçleri ile insanların bu güdülerini tatmin etmek için peşine düştüğü hedefleri tanımlamakta, ihtiyaçların doğasına ve insanları neyin motive ettiğine önem vermektedir. (Taşdemir, 2013: 38).

B. Süreç Teorileri

Süreç teorileri kişilerin hangi amaçlar tarafından nasıl motive edildikleri ile ilgilienmektedir. Bu motivasyon teorilerinin ağırlık noktası “beklenti” kavramına dayanmaktadır. Süreç teorilerinde kapsam teorilerindeki içsel faktörlere ek olarak bireyin davranışı üzerinde önemli etkide bulunan çevre faktörleri de göz önünde bulundurulmaktadır. Başlıca süreç teorileri şunlardır(Taşdemir, 2013: 39);

- Beklenti Teorileri
- Davranış Şartlandırma Teorisi
- Eşitlik Teorisi
- Amaç Teorisi

1. Beklenti Teorileri

Beklenti teorisi bireylerin yapmış oldukları veya yerine getirmiş oldukları görevleri sonucunda elde edecekleri ödüle bağlıdır. Beklenti teorileri; Vroom’ un Bekleyiş Kuramı ve Edward E.Lawler ve Layman W. Porter’ ın Beklenti Teorisi olarak iki ayrı teoriden oluşmaktadır.

Vroom’ un kuramında iki önemli kavram söz konusudur. Bu kavramlardan birincisi bireyin sahip olduğu tercih hakkı olarak ifade edilen “Valens” (değer) kavramıdır. Valens bireyin belirli bir sonuca ulaşma arzusudur. İkinci önemli kavram ise beklenti kavramıdır. Bu ise bireylerin göstereceği davranış neticesinde ulaşacağı sonuca ilişkin beklentisini oluşturmaktadır. Vroom’ un modeline göre, bir bireyin motivasyon gücü belirli bir sonuca ulaşma beklentisi ile onun sonuca verdiği değerin çarpımına eşittir. Kişinin işini yapması için çaba harcaması gerekmektedir, bu ise bir güç ya da motiv tarafından eyleme geçirilmesi anlamına gelmektedir. (Öneren, 2013:271)

Lawler ve Porter Vroom’ un Bekleyiş kuramını biraz geliştirerek bu teoride olmayan başka tutumsal değişkenleri kendi teorilerinde ele almışlardır. Lawler ve Porter çaabının doğrudan doğruya performansa yol açmadığını, kişi gerekli bilgi ve yetenekten yoksunsa ne kadar çaba gösterirse göstereceği iyi bir performans sergileyemeyeceğini belirtir. Model, performansın doyuma yol açtığını ileri sürdüğü için, performansla ulaşılan ödüller ve bunların nasıl algılandığı doyumu belirleyecektir. (Öneren, 2013:272)

Davranış Şartlandırma Teorisi, psikolojide insanların öğrenme ve adapte olma işlem basamaklarının, bir örgütte çalışan insanların, iş performans ve

motivasyonlarının artırmak için uygulanmasıdır. İlk olarak psikoloji uzmanı Skinner tarafından ortaya atılmış olan davranış şartlandırma teorisine göre iyi ve güzel sonuç elde edilmiş davranışlar gelecekte daha sık, diğer taraftan kötü ve istenmeyen sonuç elde edilmiş davranışlar ise gelecekte daha az tekrarlanacaklardır. Bu teoride; olumlu pekiştirme, olumsuz pekiştirme, ortadan kaldırma ve cezalandırma şeklinde dört ana yöntem ile davranış pekiştirilmeye ve alışkanlık haline getirilmeye çalışılmaktadır. (Taşdemir, 2013: 45).

Adams tarafından geliştirilen Eşitlik Teorisinin temelinde bireyin kendi kurumundan başka bir bireyle veya kendi durumunda olan başka bir organizasyonda çalışan kişinin durumu ile kendisini karşılaştırması ve iş ortamı ile ilgili algıladığı eşitlik ve eşitsizlik olgusu bulunmaktadır. (Taşdemir, 2013: 49).

Locke'un amaç teorisinin ana fikri; kişilerin edindikleri amaçları, onların motivasyon derecelerini belirleyecektir. Erişilmesi zor ve yüksek bir amaca ulaşmayı hedefleyen birey, ulaşılması gayet kolay amaçlar hedefleyen bireye oranla daha yüksek performans gösterecek ve daha fazla motive olacaktır. Locke'a göre bir amaç belirleme sürecinde; amaçların açıklığı, amaçların güçlüğü ve amaçların yoğunluğu şeklinde ifade edilen üç temel özellik bulunmaktadır. (Taşdemir, 2013:50).

Eren motivasyon teorilerini analizi sonucunda, insanın ihtiyaçlarla dolu bir organizma olduğu ve ihtiyaçların bir sıraya uygun olarak ortaya çıktığı şeklinde iki önemli husustan bahseder(Eren, 1989: 398) " Kişi ilk sıradaki ihtiyacını tatmin etmeden bir sonraki ihtiyacını tatmin etmek isteği duymayacaktır.

Literatür incelendiğinde kişilerin motivasyonunu etkileyen birçok özendirici araç olduğu görülmektedir. Ertek ise üniversite öğrencileri için motivasyon yöntemlerini; ödüllendirmek, çalışma ortamı ve sosyal ortam, takdir etmek ve değer vermek, prestij ve kariyer gelişimi, iş güvencesi, sorumluluk ve yetki vermek olarak altı ana başlıkta incelemiştir.(Ertek,2012: 7) Anket soruları yukarıda bahsedilen motivasyon teorileri dikkate alınarak hazırlanmış ve değerlendirilmiştir.

II. BENZER ARAŞTIRMALAR

Literatür tarandığında, bu çalışma ile benzerlik gösteren araştırmalar şöyledir: Pazarlıoğlu, Emeç ve Erdoğan öğrencilerin üniversite eğitiminden beklentileri üzerine araştırma yapmışlardır ve sonuçları faktör analizi ile değerlendirmişlerdir. Sonuç olarak; fiziksel ve yapısal faktörler; sosyal olanaklar, kantin vb. ek faktörler; üniversite, fakülte, öğretim üyeleri ve araştırma görevlileri değişkenleri yüksek katsayı vermiştir. (Pazarlıoğlu, Emeç ve Erdoğan, 1999: 97-109).

Acat ve Demiral yabancı dil öğrenenlerin yaşadıkları motivasyon problemleri, bireyleri yabancı dil öğrenmeye motive eden etmenlerin ne olduğu, bunların bireylerin cinsiyet ve eğitim durumlarına göre nasıl farklılık gösterdiğinin belirlenmesi amacıyla araştırma yapmışlardır. Sonuçlara göre yabancı dil öğrenmede Türkiye’de en önemli motivasyon kaynağı yabancı dil öğrenmenin gelecekte bireylere iş bulmada ve işte yükselmede destek sağlaması olmuştur. (Acat ve Demiral, 2002: 312-329).

Korukoğlu’nun birinci ve dördüncü sınıfta okumakta olan öğrencilerin beklentilerini saptamak ve beklenti değişimlerini incelemek amacı ile yapmış olduğu araştırmanın sonucunda öğrencilerin en önemli beklentisinin iyi iş edinme olduğu saptanmıştır. (Korukoğlu, 2003: 79-89).

Özer öz-belirleme kuramı çerçevesinde ihtiyaç doyumu, içsel güdülenme ve bağlanma stillerinin üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşlarına olan etkilerini incelemek amacıyla bir çalışma yapmıştır. Çalışmasının sonucunda ihtiyaç doyumunun öznel iyi oluşu açıklamada büyük önem taşıdığı saptanmıştır (Özer, 2009).

Şahin, Zoraloğlu ve Şahin Fırat üniversite öğrencilerinin yaşam amaçlarını, eğitsel hedeflerini, üniversite öğreniminden beklentilerini ve okudukları bölüme ilişkin memnuniyet durumlarını ortaya koymak amacıyla araştırma yapmışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre; öğrenciler üniversiteden birinci öncelikle “mesleğe hazırlama” işlevini yerine getirmesini beklemektedir. Öğrencilerin okudukları bölümü tercih etmelerindeki en önemli etkenler; “okudukları alanı sevmek”, “mezun olunca iş bulma kolaylığı” ve “alanın toplumdaki saygınlığı”dır. Birinci sınıf öğrencilerinin okudukları bölümdeki yaşantılarından aldıkları doyum düzeyi, son sınıf öğrencilerinininkinden daha yüksek bulunmuştur (Şahin, Zoraloğlu ve Şahin Fırat, 2011: 429-452).

Dursun ve Aytaç üniversite son sınıfta eğitim gören öğrencilerin, kaygı ve umutsuzluk düzeylerini ortaya çıkarmak, ayrıca öğrencilerin işgücü piyasasına yönelik beklenti ve iş deneyimi ile durumluk-sürekli kaygı ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla araştırma yapmışlardır. Araştırmanın sonucunda; öğrencilerin kaygı ve umutsuzluklarını etkilediği varsayılan faktörlerden en önemlisi gelecek kaygısı ve iş bulma endişesi olmuştur. Araştırmadan elde edilen en önemli bulgulardan biri de işgücü piyasasında herhangi bir iş deneyimi olan öğrencilerin kaygı ve umutsuzluk düzeyinin daha düşük çıkmasıdır (Dursun ve Aytaç, 2012: 373- 388).

Zeytinoğlu muhasebe bölümü öğrencilerinin yükseköğretimden beklentilerinin, üniversite eğitimi için ne kadar motive olduklarının, yükseköğretime ne kadar hazır olduklarının ve kendine ne kadar güvendiklerinin tespit edilmesi amacıyla bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda; eğitim düzeyinin ve gelecekteki iş fırsatlarının motive edici olduğu, öğrencilerin en dikkat çeken beklentilerinin kendine olan güveni arttırmak ve yeni fikirler elde edebilmek olduğu belirlenmiştir (Zeytinoğlu, 2012: 103-116) .

Öztürk' ün araştırmasında ön lisans düzeyinde büro yönetimi eğitimi programlarında öğrenim gören öğrencilerin talep, öncelik ve beklentileri değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda sınıf değişkeninin; öğrencilerin öncelik, beklenti ve değerlendirmeleri üzerinde önemli bir faktör olmadığı belirlenmiştir (Öztürk, 2013).

Görüldüğü üzere öğrencilerin beklentileri ve motivasyonları üzerine çalışmalar yapılmıştır; fakat Sağlık Yönetimi ve İşletmeciliği alanında böyle bir çalışmaya rastlanmamıştır. Sağlık Yönetimi ve İşletmeciliği alanıyla ilgili yakın zamanda yapılan çalışmalar aşağıda yer almaktadır.

Şener, Erdem ve Akçakanat sağlık yöneticiliğinin Türkiye'deki akademik ve eğitsel durumuna ilişkin bir profil ortaya koymaya çalışılmışlardır (Şener, Erdem ve Akçakanat, 2010).

Ulusoy, Tosun ve Aydın Sağlık Yönetimi alanında lisans eğitimini sürdürmekte olan öğrencilerin genel profilini saptamak amacıyla araştırma yapmışlardır (Ulusoy, Tosun ve Aydın, 2014: 10-22).

III. AMAÇ

Araştırmanın amacı Gazi Üniversitesi Sağlık Kurumları İşletmeciliği bölümü ve Ankara Üniversitesi Sağlık Kurumları Yöneticiliği bölümünde lisans eğitimini sürdürmekte olan öğrencilerin bölümü seçme nedenleri, beklenti ve motivasyon düzeyleri ile bölümlerinden memnuniyet düzeylerini saptamaktır.

Araştırmanın bu amacı ışığında aşağıdaki hipotezler test edilmiştir.

H1: Öğrencilerin bölümü tercih nedenleri okudukları üniversiteye göre farklılık göstermektedir.

H2: Öğrenciler Sağlık Yönetimi ve İşletmeciliği alanını yüksek beklentilerle seçmektedir.

H3: Öğrencilerin beklenti ve motivasyon düzeyleri üst sınıflara geçildikçe düşmektedir.

H4: Öğrencilerin beklenti ve motivasyon düzeyleri okudukları üniversiteye göre farklılık göstermektedir.

H5: Beklenti ile motivasyon arasında pozitif yönlü bir ilişki olup; beklenti düzeyleri yüksek olan öğrencilerin motivasyon düzeyleri de yüksektir.

H6: Bölümden memnun olan öğrencilerin beklenti ve motivasyon düzeyleri yüksektir.

IV. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Yukarıda görüldüğü gibi öğrencilerin beklentileri ve öğrencileri motive eden faktörler üzerinde çok sayıda araştırma olmasına rağmen Sağlık Yönetimi ve İşletmeciliği bölümü öğrencileri üzerinde bu tür bir araştırmanın olmaması bu araştırmayı önemli kılmaktadır.

Bu çalışmanın sonuçları, bu bölümde okuyan lisans öğrencilerinin bölümü seçme nedenlerini, beklenti ile motivasyon düzeylerini belirlemek ve bölümde okuyor olmaktan olan memnuniyetlerini saptamak açısından önem taşımaktadır.

Sağlık Yönetimi ve İşletmeciliği alanıyla ilgili gelişmeler devam ederken, öğrencilerin beklentilerinin bilinmesinin, öğrencilerin motivasyonunu ve bölüme bağlılıklarını artırabilecek kararların alınmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

V. YÖNTEM

A. Evren ve Örneklem

Tanımlayıcı araştırmanın evrenini 2014-2015 eğitim-öğretim yılında lisans eğitimi alan Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sağlık Kurumları İşletmeciliği bölüm öğrencileri (N:155) ve Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Kurumları Yöneticiliği bölüm öğrencileri (N:275) oluşturmaktadır. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenciler (evrenin % 35'i) örneklem alınmış olup; örneklem seçiminde tabakalı örneklem yöntemi kullanılmıştır. (Ankara Üniversitesi N: 275/430x150= 95; Gazi Üniversitesi N: 155/430x150= 55).

B. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Anket soruları hazırlanırken Zeytinoğlu'nun 2012, Akbaba vd.'nin 2006, Korukoğlu'nun 2003 çalışmalarında kullandıkları anket formlarından yararlanılmakla birlikte, sorular araştırmanın amacına ve evrenin özelliklerine göre araştırmacılar tarafından düzenlenmiştir. Ölçek aracının geçerliliği için akademisyenlerin görüş ve önerileri alınmıştır. Ölçeğin Cronbach alpha katsayısı 0,876 olarak saptanmıştır.

Uygulanan anket formu dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerle ilgili bilgiler yer almaktadır. İkinci bölümde bölümü tercih nedenlerine verilen önem derecesini belirlemeye yönelik sorular, üçüncü bölümde öğrencilerin bölümden beklentilerini değerlendirmeyi sağlayacak derecelendirme soruları vardır. Son bölümde ise öğrencilerin motivasyon düzeylerini belirleme yönelik derecelendirme soruları yer almaktadır. Anket formunda 44 adet önerme bulunmakta olup Beşli Likert ölçeği kullanılmıştır.

Anketler ilgili üniversitelerden gerekli izinler alındıktan sonra uygulanmıştır.

Ankete katılan öğrencilerin anket sorularına vermiş oldukları cevaplar SPSS 22 programı kullanılarak; frekans analizi, Ki- Kare, T testi, anova analizi, korelasyon analizi ve regresyon analizi ile değerlendirilmiştir.

VI. BULGULAR VE YORUM

Çalışmada öncelikle tanımlayıcı istatistiklere, ikinci olarak ise öğrencilerin bölümü tercih nedenleri ile ilgili sonuçlara yer verilmiştir. Daha sonrasında araştırmanın temelini oluşturan öğrencilerin beklenti ve motivasyonları ile ilgili sonuçlara yer verilmiş ve bu sonuçların tanımlayıcı istatistiklerle arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına bakılmıştır. Son olarak ise beklenti ile motivasyon arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 1. Öğrencilere İlişkin Kişisel Bilgiler

OKUL KİŞİSEL BİLGİLER	ANKARA ÜNİVERSİTESİ		GAZİ ÜNİVERSİTESİ		TOPLAM	
	N	%	N	%	N	%
Cinsiyet						
Kadın	62	65,3	38	69,1	100	66,7
Erkek	33	34,7	17	30,9	50	33,3
Yaş						
17-19	6	6,3	30	54,5	36	24,0
20-22	75	78,9	25	45,5	100	66,7
23-25	14	14,7	0	-	14	9,3
Sınıf						
1	35	36,8	34	61,8	69	46,0
2	35	36,8	21	38,2	56	37,3
4	25	26,3	0	-	25	16,7
Mezun Olduğu Lise						
Lise	36	37,9	11	20,0	47	31,3
Meslek Lisesi	2	2,1	4	7,3	6	4,0
Anadolu Lisesi	55	57,9	39	70,9	94	62,7
Diğer	2	2,1	1	1,8	3	2,0
Uzun Süre Yaşadığı Yer						
Köy	14	14,7	6	10,9	20	13,3
İlçe	21	22,1	22	40,0	43	28,7
Şehir	24	25,3	10	18,2	34	22,7
Büyük Şehir	36	37,9	17	30,9	53	35,3
TOPLAM	95	63,3	55	36,7	150	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere ankete katılan 150 öğrencinin 95’i (% 63,3) Ankara Üniversitesi öğrencisi, 55’i (% 36,7) Gazi Üniversitesi öğrencisi olup toplamda 150 kişi ankete katılmıştır. Ankete katılan öğrencilerin cinsiyetlerine bakıldığında % 66,7’si (N:100) kadın % 33,3’ü (N: 50) erkek öğrencidir. Öğrencilerin % 24’ü (N:36) 17-19, % 66,7’si (N:100) 20-22, % 9,3’ü (N:14) 23-25 yaş arasındadır.

Sınıflara göre incelediğinde öğrencilerin % 46’sı (N: 69) 1.sınıf (N:35 Ankara, N:34 Gazi), % 37,3’ü (N:56) 2.sınıf (N:35 Ankara, N:21 Gazi), % 16,7’si (N:25) 4.sınıftır. Gazi Üniversitesi’nde bölümün ikinci yılı olması dolayısıyla 3. ve 4. sınıfta okuyan öğrenci yoktur. Ankara Üniversitesi’nde ise ikinci sene hazırlık zorunluluğu getirildiği için 3.sınıfta okuyan öğrenci yoktur.

Öğrencilerin % 62,7’si (N:94) anadolu lisesi, % 31,3’ü (N:47) lise, % 4’ü (N:6) meslek lisesi mezunudur.

Öğrencilerin % 35,3’ü (N:53) uzun süre büyük şehirde, % 28,7’si (N:43) ilçede, % 22,7’si (N:34) **şehirde**, %13,3’ü (N:20) köyde yaşadığını söylemiştir.

Tablo 2 incelendiğinde anketi cevaplayan öğrencilerin % 49,3’ünün (N:74) üniversitelerinden memnun olduğu, % 11,3’ünün (N:17) ise memnun olmadığı görülmektedir. Ankara Üniversitesi’nde ise % 52,0 oranla 4.sınıf öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinin diğer sınıflara göre daha yüksek olduğu, memnuniyet düzeyi en düşük olan sınıfın da % 34,3 oranla 2.sınıf olduğu görülmektedir.

Gazi Üniversitesi 1.sınıfta okuyan öğrencilerin % 67,6’sı üniversitelerinden memnun olduğunu söylemiş olup hayır cevabı veren öğrenci olmamıştır. 2.sınıfta okuyan öğrencilerin %52,4’ü bölümden memnun olduklarını, %9,5’i ise memnun olmadıklarını söylemişlerdir. Üniversite bazında değerlendirildiğinde; Gazi Üniversitesi’nde okuyan öğrencilerin % 61,8’i (N:34) bu soruya evet, % 3,6’sı (N:2) hayır cevabı vermiştir. Ankara Üniversitesi’nde okuyan öğrencilerin ise % 42,1’i (N:40) evet, % 15,8’i (N:15) hayır cevabı vermiştir. Bu sonuçlara göre Gazi Üniversitesi’nde okuyan öğrencilerin üniversitelerinden memnuniyet düzeyleri Ankara Üniversitesi’nde okuyan öğrencilerden daha yüksektir.(Ki-kare, P:0,020) Öğrencilerin üniversitelerinden memnun olma düzeylerinin 1.sınıfta daha yüksek olduğu, 2.sınıfta azaldığı saptanmıştır. Ancak; Ankara Üniversitesi 4.sınıf öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinin 1. ve 2.sınıfa göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin mezun olma düzeyine gelmiş olmalarının böyle bir sonuca götürdüğü söylenebilir.

Tablo2. Öğrencilerin Üniversitelerinden Memnuniyet Durumu

Okuduğunuz Üniversite	Sınıfınız		N	%
Ankara Üniversitesi	1	Evet	15	42,9
		Hayır	5	14,3
		Kismen	15	42,9
		Toplam	35	100,0
	2	Evet	12	34,3
		Hayır	8	22,9
		Kismen	15	42,9
		Toplam	35	100,0
	4	Evet	13	52,0
		Hayır	2	8,0
		Kismen	10	40,0
		Toplam	25	100,0
TOPLAM	Evet	40	42,1	
	Hayır	15	15,8	
	Kismen	40	42,1	
	Toplam	95	100,0	
Gazi Üniversitesi	1	Evet	23	67,6
		Kismen	11	32,4
		Toplam	34	100,0
	2	Evet	11	52,4
		Hayır	2	9,5
		Kismen	8	38,1
	Toplam	21	100,0	
	TOPLAM	Evet	34	61,8
		Hayır	2	3,6
Kismen		19	34,5	
Toplam	55	100,0		
TOPLAM		Evet	74	49,3
		Hayır	17	11,3
		Kismen	59	39,3

Tablo3. Öğrencilerin Bölümlerinden Memnuniyet Durumu

Okuduğunuz Üniversite	Sınıfınız		N	%
Ankara Üniversitesi	1	Evet	19	54,3
		Hayır	3	8,6
		Kısmen	13	37,1
		Toplam	35	100,0
	2	Evet	12	34,3
		Hayır	4	11,4
		Kısmen	19	54,3
		Toplam	35	100,0
	4	Evet	14	56,0
		Hayır	1	4,0
		Kısmen	10	40,0
		Toplam	25	100,0
TOPLAM	Evet	45	47,4	
	Hayır	8	8,4	
	Kısmen	42	44,2	
	Toplam	95	100,0	
Gazi Üniversitesi	1	Evet	21	61,8
		Kısmen	13	38,2
		Toplam	34	100,0
	2	Evet	9	42,9
		Hayır	3	14,3
		Kısmen	9	42,9
		Toplam	21	100,0
	TOPLAM	Evet	30	54,5
		Hayır	3	5,5
Kısmen		22	40,0	
Toplam		55	100,0	
TOPLAM		Evet	75	50,0
		Hayır	11	7,3
		Kısmen	64	42,7

Tablo 3’ de anketi cevaplayan öğrencilerin % 50,0’sinin (N:75) bölümlerinden memnun olduğu, % 7,3’ünün (N:11) ise memnun olmadığı görülmektedir. Ankara Üniversitesi 4.sınıf okuyan öğrencilerin % 56,0 oranla memnuniyet düzeylerinin diğer sınıflara göre daha yüksek olduğu, memnuniyet düzeyi en düşük olan sınıfın ise % 34,3 oranla 2.sınıf olduğu görülmektedir. Ankara Üniversitesi 1.sınıf okuyan öğrencilerin ise % 54,3’ü bu soruya evet, % 8,6’sı hayır cevabı vermiştir. Gazi Üniversitesi 1.sınıf öğrencilerinin % 61,8’i bölümden memnun olduklarını söylemiş, bu soruya hayır cevabı veren öğrenci olmamıştır. 2.sınıf öğrencilerinin % 42,9’u memnun olduğunu, % 14,3’ü ise memnun olmadığını söylemiştir. Bu sonuçlara göre Gazi Üniversitesi 1.sınıf okuyan öğrencilerin bölümden memnuniyet düzeyi 2.sınıftakilere oranla daha yüksektir. Üniversite bazında değerlendirdiğimizde; Gazi Üniversitesi’nde okuyan öğrencilerin % 54,5’i (N:30) evet, % 5,5’i (N:3) hayır cevabı vermiştir.

Ankara Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin ise % 47,4'ü (N:45) evet, % 8,4'ü (N:8) hayır cevabı vermiştir. Tabloya göre Gazi Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin bölümden memnuniyet düzeyleri Ankara Üniversitesi'ndeki öğrencilerden daha yüksektir; fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.(Ki-kare, P:0,631)

Tablo 4. Bölümü Tercih Sırası

Okuduğunuz Üniversite	Sınıfınız	Tercih Sırası	N	%
Ankara Üniversitesi	1	İlk üç	14	40,0
		4-6	8	22,9
		7-10	6	17,1
		10 üzeri	7	20,0
		Toplam	35	100,0
	2	İlk üç	12	34,3
		4-6	5	14,3
		7-10	8	22,9
		10 üzeri	10	28,6
		Toplam	35	100,0
	4	İlk üç	14	56,0
		4-6	1	4,0
		7-10	3	12,0
		10 üzeri	7	28,0
		Toplam	25	100,0
Gazi Üniversitesi	1	İlk üç	8	23,5
		4-6	8	23,5
		7-10	9	26,5
		10 üzeri	9	26,5
		Toplam	34	100,0
	2	İlk üç	6	28,6
		4-6	8	38,1
		7-10	5	23,8
		10 üzeri	2	9,5
		Toplam	21	100,0

Tablo 4 incelendiğinde Ankara Üniversitesi öğrencilerinin çoğunluğunun (1.sınıf % 40, 2.sınıf % 34,3 4.sınıf % 56,0) bölümü ilk üç sırada tercih ettikleri görülmektedir. Gazi Üniversitesi öğrencilerinin ise tercih dağılımları sınıflara göre farklılık göstermektedir. 2.sınıfta okuyan öğrencilerin %38,1'i tercih sıralamalarını 4-6 arasında yapmalarına karşın 1.sınıf öğrencilerinin % 53'ü tercih sıralamasını 7 ve üzerinde yapmışlardır. Bir başka deyişle Ankara Üniversitesi öğrencilerinin bölüm tercihleri Gazi Üniversitesi öğrencilerine göre daha önceliklidir. Fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı çıkmamıştır. (Ki-kare, P:0,054)

Tablo 5. Öğrencilerin Bölümlerini Değiştirme İsteği

Okuduğunuz Üniversite	Sınıfınız		N	%
Ankara Üniversitesi	1	Evet	2	5,7
		Hayır	24	68,6
		Kısmen	9	25,7
		Toplam	35	100,0
	2	Evet	1	2,9
		Hayır	20	57,1
		Kısmen	14	40,0
		Toplam	35	100,0
	4	Evet	3	12,0
		Hayır	18	72,0
		Kısmen	4	16,0
		Toplam	25	100,0
Gazi Üniversitesi	1	Evet	1	2,9
		Hayır	24	70,6
		Kısmen	9	26,5
		Toplam	34	100,0
	2	Evet	2	9,5
		Hayır	13	61,9
		Kısmen	6	28,6
		Toplam	21	100,0
TOPLAM	Evet	9	6,0	
	Hayır	99	66,0	
	Kısmen	42	28,0	

Tablo 5’de görüldüğü üzere öğrencilerin % 66,0’sının (N:99) **bölümlerini** değiştirmek istemediği, bölümünü değiştirmek isteyen **öğrencilerin oranının** ise % 6,0 (N:9) olduğu saptanmıştır. Ankara Üniversitesi 1.sınıf öğrencilerinin % 68,6’sı, **2.sınıf öğrencilerinin** % 57,1’i, 4.sınıf öğrencilerinin % 72,0’si bölümlerini değiştirmek istemediklerini belirtmişlerdir. Gazi Üniversitesi 1.sınıf öğrencilerin % 70,6’sı, **2.sınıf öğrencilerinin** % 61,9’u bölümlerini değiştirmek istemediklerini belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin çoğunluğunun (%66) bölümü değiştirme isteği olmadığı saptanmıştır.

Tablo 6: Öğrencilerin Bölümü Tercih Nedenleri

BÖLÜMÜ TERCİH NEDENİ	ÜNİVERSİTE	N	$\bar{X}$	SS	t	P
Mezun olunca iş bulma kolaylığı	Ankara Ü.	95	4,44	0,71	-3,81	0,000*
	Gazi Ü.	55	4,83	0,37	-4,85	0,000*
Alanın toplumsal saygınlığı	Ankara Ü.	95	4,22	0,73	-1,92	0,056
	Gazi Ü.	55	4,45	0,68	-1,95	0,053
Üniversiteye yerleşememe korkusu	Ankara Ü.	95	3,41	1,18	0,59	0,553
	Gazi Ü.	55	3,29	1,19	0,59	0,554

Bu alanı sevme	Ankara Ü. Gazi Ü.	95 55	4,11 4,16	0,76 0,78	-,364 -,361	0,717 0,718
Arkadaş-Aile önerisi	Ankara Ü. Gazi Ü.	95 55	3,35 3,47	0,99 0,89	-,703 -,723	0,483 0,471
Bu alandaki kariyer fırsatları ilgimi çekiyor	Ankara Ü. Gazi Ü.	95 55	4,16 4,47	0,84 0,63	-2,31 -2,49	0,022* 0,014*
Bu bölümün topluma hizmet ve fayda açısından önemli olduğunu düşünüyorum	Ankara Ü. Gazi Ü.	95 55	4,26 4,34	0,71 0,58	-,72 -,76	0,471 0,447
Yeteneklerimin ve becerilerimin bu bölüme yatkın olduğunu düşünüyorum	Ankara Ü. Gazi Ü.	95 55	4,13 4,14	0,82 0,75	-,06 -,06	0,949 0,948

Tablo 6’da öğrencilerin bölümü tercih nedenleri okudukları okullara göre t testi ile analiz edilmiştir. Tabloda görüldüğü üzere öğrencilerin bölümü tercih nedenlerinin en başında mezun olunca iş bulma kolaylığı gelmektedir. Söz konusu tercih nedeni iki üniversite arasında anlamlı bir fark göstermektedir. ($p<0,05$) Sonuçlara göre Gazi Üniversitesi öğrencileri bu nedeni ($X = 4,83$) çok önemli olarak derecelendirirken, Ankara Üniversitesi öğrencileri ($X = 4,44$) önemli olarak derecelendirmişlerdir.

“Bu alandaki kariyer fırsatları ilgimi çekiyor” ifadesinin öğrencilerin tercih nedenlerindeki önem derecesinde Ankara Üniversitesi öğrencileri ile Gazi Üniversitesi öğrencileri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($p<0,05$). Bu fark Ankara Üniversitesi öğrencilerinde ($X = 4,16$) ile önemli derecede iken Gazi Üniversitesi öğrencilerinde ($X = 4,47$) ile çok önemli derecededir. Gazi Üniversitesi öğrencileri bu yargıya, Ankara Üniversitesi öğrencilerine göre daha fazla önem vermişlerdir.

“Alanın toplumsal saygınlığı” ifadesini Ankara Üniversitesi öğrencileri ($X = 4,22$) ortalama ile Gazi Üniversitesi öğrencileri ($X = 4,45$) ortalama ile önemli derecede tercih nedeni olarak derecelendirmişlerdir.

“Bu alanı sevme” ifadesini Ankara Üniversitesi öğrencileri ($X = 4,11$) ortalama ile Gazi Üniversitesi öğrencileri ($X = 4,16$) ortalama ile önemli derecede tercih nedeni olarak derecelendirmişlerdir.

“Bu bölümün topluma hizmet ve fayda açısından önemli olduğunu düşünüyorum” ifadesini Ankara Üniversitesi öğrencileri ($X = 4,26$) ortalama ile Gazi Üniversitesi öğrencileri ($X = 4,34$) ortalama ile önemli derecede tercih nedeni olarak derecelendirmişlerdir.

“Yeteneklerimin ve becerilerimin bu bölüme yatkın olduğunu düşünüyorum”

ifadesini Ankara Üniversitesi öğrencileri ($X = 4,13$) ortalama ile Gazi Üniversitesi öğrencileri ($X=4,14$) ortalama ile önemli derecede tercih nedeni olarak derecelendirmişlerdir.

Öğrenciler “Üniversiteye yerleşme korkusu ile aile ve arkadaş önerisi” ifadelerini ne önemli ne önemsiz tercih nedeni olarak derecelendirmiş olup; “Üniversiteye yerleşme korkusu” ifadesinin ortalaması Ankara Üniversitesi’nde 3,41, Gazi Üniversitesi’nde 3,29’dur. “Aile ve arkadaş önerisi” ifadesinin ortalaması ise Ankara Üniversitesi’nde 3,35, Gazi Üniversitesi’nde 3,47’dir.

Tablo 7. Üniversitelere Göre Beklenti-Motivasyon Karşılaştırması

Ankara Ü.	Sınıf	n	X ± S	F	P	SONUÇ
Beklenti	1	35	78,91 ± 6,16	0,506	,605	P > 0,05 Önemsiz
	2	35	77,37 ± 10,53			
	4	25	76,88 ± 7,63			
	Top.	95	77,81 ± 8,33			
Motivasyon	1	35	73,11 ± 9,13	2,073	,132	P > 0,05 Önemsiz
	2	35	68,34 ± 11,35			
	4	25	68,40 ± 12,63			
	Top.	95	70,11 ± 11,08			
Gazi Ü.						
Beklenti	1	34	80,11 ± 5,49	2,55	,116	P > 0,05 Önemsiz
	2	21	77,61 ± 5,84			
	Top.	55	79,16 ± 5,70			
Motivasyon	1	34	73,58 ± 8,89	4,83	,032	*P < 0,05 Önemli
	2	21	67,47 ± 11,63			
	Top.	55	71,25 ± 10,36			

Tablo 7’de öğrencilerin beklenti ve motivasyon ortalamaları üniversitelere ve sınıflarına göre incelenmiştir. Tabloda görüldüğü üzere Ankara Üniversitesi’nde okuyan öğrencilerin beklenti ortalaması 77,81, motivasyon ortalaması 70,11 olup; 1.sınıfta okuyan öğrencilerin beklenti ortalaması 78,91, motivasyon ortalaması 73,11’dir. 2.sınıfta okuyan öğrencilerin beklenti ortalaması 77,37, motivasyon ortalaması 68,34’ dür. 4.sınıf öğrencilerinin beklenti ortalaması 76,88, motivasyon ortalaması 68,40’tır. Bu sonuçlara göre Ankara Üniversitesi öğrencilerinin beklenti ve motivasyon ortalamaları üst sınıflara geçildikçe düşmektedir; fakat tabloda görüldüğü üzere fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. ($P > 0,05$)

Gazi Üniversitesi’nde okuyan öğrencilerin beklenti ortalaması 79,16, motivasyon ortalaması 71,25 olup; 1.sınıfta okuyan öğrencilerin beklenti ortalaması 80,11, motivasyon ortalaması 73,58’dir. 2.sınıfta okuyan öğrencilerin beklenti ortalaması 77,61, motivasyon ortalaması 67,47’dir.

Bu sonuçlara göre Gazi Üniversitesi öğrencilerinin beklenti ve motivasyon ortalamaları üst sınıflara geçildikçe düşmektedir; fakat tabloda görüldüğü üzere motivasyon ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı ($P = 0,03$) çıkmış olup; beklenti ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. ($P = 0,11$)

Tablo 7’deki sonuçlara göre Gazi Üniversitesi’nde okuyan öğrencilerin beklenti ve motivasyon ortalamaları Ankara Üniversitesi’nde okuyan öğrencilerin beklenti ve motivasyon ortalamalarından yüksektir; fakat bu fark tabloda görüldüğü üzere istatistiksel olarak anlamlı değildir. ($P > 0,05$)

Tablo 8. Bölüm Memnuniyeti- Beklenti ve Motivasyon Karşılaştırması

Ankara Ü.		n	$\bar{X} \pm S$	F	P	SONUÇ
Beklenti	Evet	45	79,26 $\pm$ 7,04	2,969	,056	$P > 0,05$ Önemsiz
	Hayır	8	71,75 $\pm$ 7,86			
	Kısmen	42	77,40 $\pm$ 9,27			
Motivasyon	Evet	45	75,20 $\pm$ 8,27	11,843	,000	* $P < 0,05$ Önemli
	Hayır	8	61,50 $\pm$ 10,15			
	Kısmen	42	66,30 $\pm$ 11,53			
Gazi Ü.						
Beklenti	Evet	30	80,00 $\pm$ 6,02	0,820	,446	$P > 0,05$ Önemsiz
	Hayır	3	76,66 $\pm$ 1,15			
	Kısmen	22	78,36 $\pm$ 5,56			
Motivasyon	Evet	30	75,50 $\pm$ 8,04	8,259	,001	* $P < 0,05$ Önemli
	Hayır	3	58,33 $\pm$ 11,52			
	Kısmen	22	67,22 $\pm$ 10,95			

Tablo 8’de öğrencilerin bölümden memnuniyet durumlarına göre beklenti ve motivasyon ortalamaları karşılaştırılmıştır. Bu tabloya göre; Ankara Üniversitesi’nde okuyan ve bölümden memnun olduğunu söyleyen öğrencilerin beklenti ortalaması 79,26, memnun olmadığını söyleyen öğrencilerin beklenti ortalaması 71,75’dir. Tabloda görüldüğü üzere memnuniyet durumu ile beklenti arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($P = 0,56$). Öğrencilerin memnuniyet durumu ile motivasyonları arasında ise anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($P = 0,00$). Sonuçlar incelendiğinde Ankara Üniversitesi’nde okuyan ve bölümden memnun olduğunu söyleyen öğrencilerin motivasyon ortalaması 75,20 iken memnun olmadığını söyleyen öğrencilerin motivasyon ortalaması daha düşüktür. ($X = 61,50$).

Gazi Üniversitesi’nde okuyan ve bölümden memnun olduğunu söyleyen öğrencilerin beklenti ortalaması 80,00, memnun olmadığını söyleyen öğrencilerin beklenti ortalaması 76,66’dır. Tabloda görüldüğü üzere memnuniyet durumu ile beklenti arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır

($P= 0,44$). Öğrencilerin memnuniyet durumu ile motivasyonları arasında ise anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($P= 0,00$). Sonuçlar incelendiğinde Gazi Üniversitesi'nde okuyan ve bölümden memnun olduğunu söyleyen öğrencilerin motivasyon ortalaması 75,50 iken memnun olmadığını söyleyen öğrencilerin motivasyon ortalaması daha düşüktür. ($X= 58,33$).

Bu sonuçlara göre okudukları bölümden memnun olan öğrencilerin beklenti ve motivasyonları yüksek olup; bölümden memnuniyet durumu ile öğrencilerin motivasyonları arasında istatistiksel olarak ilişki bulunmuştur ($P= 0,00$). Tablo 8'de de görüldüğü üzere bölümden memnun olan öğrencilerin motivasyonları memnun olmayanlara göre daha yüksektir.

Beklenti İle Motivasyon İlişkisi

Ankara Üniversitesi öğrencilerinin beklentileri ve motivasyonları arasında %44 lük korelasyon hesaplanmış olup; Gazi Üniversitesi'nde bu korelasyon % 67'dir. Tablo 7'de de görüldüğü üzere öğrencilerin beklentileri motivasyonlarından daha yüksektir.

Ankara Üniversitesi; y Beklenti = $+0,595 \times$ Motivasyon

Gazi Üniversitesi; y Beklenti = $+ 1,218 \times$ Motivasyon

Beklenti ve motivasyon arasındaki ilişkiye baktığımızda; Ankara Üniversitesi öğrencilerinin beklentilerinde bir birimlik artış motivasyonlarında 0,595 oranında; Gazi Üniversitesi öğrencilerinin beklentilerinde bir birimlik artış motivasyonlarında 1,218 oranında artış sağlamaktadır.

VII. TARTIŞMA VE SONUÇ

Gazi Üniversitesi Sağlık Kurumları İşlemeciliği bölümü ve Ankara Üniversitesi Sağlık Kurumları Yöneticiliği bölümünde lisans eğitimini sürdürmekte olan öğrencilerin bölümü seçme nedenlerini, beklenti ile motivasyon düzeylerini belirlemek ve bölümde okuyor olmaktan olan memnuniyetlerini saptamak amacıyla yapılan çalışma sonucunda; yaşları genelde 20-22 arasında, çoğunluğu Anadolu Lisesi mezunu olan ve üçte ikisini kadınların oluşturduğu bir öğrenci profili karşımıza çıkmaktadır. Anketi cevaplayan öğrencilerin yaklaşık olarak yarısının okudukları üniversiteden ve bölümden memnun oldukları saptanmıştır. Ankara Üniversitesi öğrencilerinin çoğunluğu bölümü ilk üç sırada tercih etmiştir. Gazi Üniversitesi öğrencilerinin çoğunluğu ise bölümü 7. ve sonraki tercihlerine yazmıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu bölümünü değiştirmek istememektedir.

	HİPOTEZLER	KABUL	RED
H1	Öğrencilerin bölümü tercih nedenleri okudukları üniversiteye göre farklılık göstermektedir.		
H2	Öğrenciler Sağlık Yönetimi ve İşletmeciliği alanını yüksek beklentilerle seçmektedir.		
H3	Öğrencilerin beklenti ve motivasyon düzeyleri üst sınıflara geçildikçe düşmektedir.		
H4	Öğrencilerin beklenti ve motivasyon düzeyleri okudukları üniversiteye göre farklılık göstermektedir.		
H5	Beklenti ile motivasyon arasında pozitif yönlü bir ilişki olup; beklenti düzeyleri yüksek olan öğrencilerin motivasyon düzeyleri de yüksektir.		
H6	Bölümden memnun olan öğrencilerin beklenti ve motivasyon düzeyleri yüksektir.		

Öğrencilerin bölümü tercih nedenleri incelendiğinde, iş bulma kolaylığı beklentisi (algısı) oluşturması ilk sırada gelmektedir. Alanın toplumsal saygınlığı, bölümün topluma hizmet ve fayda açısından önemli olduğu düşüncesi ve kariyer fırsatları öğrenciler için önemli tercih nedenleri iken arkadaş-aile önerisinin ve üniversiteye yerleşememe korkusunun az sayıda öğrencinin tercih nedeni olduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin beklenti düzeyleri incelendiğinde, beklenti düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Sağlık Yönetimi ve işletmeciliği alanının ülkemizde hızla gelişmeye başlaması, amaçları, işlevleri, bu alandan mezun olunca alınacak unvanlar gibi sebeplerden dolayı öğrencilerin bu alanı yüksek beklentilerle seçtiği düşünülmektedir.

Öğrencilerin beklenti ve motivasyon düzeyleri ile okudukları üniversite ve sınıflar arasındaki ilişkiye baktığımızda, Ankara Üniversitesi öğrencilerinin beklenti ve motivasyon ortalamaları üst sınıflara geçildikçe düşmektedir; fakat fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Gazi Üniversitesi öğrencilerinin beklenti ve motivasyon ortalamaları üst sınıflara geçildikçe düşmektedir; motivasyon ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı ($P = 0,03$) çıkmış olup; beklenti ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. ($P = 0,11$) Ayrıca; Gazi Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin beklenti ve motivasyon ortalamaları Ankara Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerinkinden yüksektir; fakat fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Beklenti ile motivasyon düzeyi ilişkisini değerlendirmemiz sonucunda aralarında güçlü bir ilişki bulunmuştur. Ankara Üniversitesi öğrencilerinin beklentileri ve motivasyonları arasında %44 lük korelasyon hesaplanmış olup; Gazi Üniversitesi'nde bu korelasyon % 67'dir ve öğrencilerin beklentileri motivasyonlarından daha yüksektir.

Bölümden memnun olan öğrencilerin beklenti ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiye bakıldığında anlamlı bir fark bulunmuş olup, bu sonuca göre: "Bölümden memnun olan öğrencilerin beklenti ve motivasyon düzeyleri yüksektir." Hipotezimiz kabul edilmiştir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar literatürde yer alan benzer araştırmaları destekler niteliktedir.

VIII. ÖNERİLER

Bu çalışmadan elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki önerileri yapmak mümkündür.

- 1- Öğrencilerin motivasyonlarının sınıf düzeyi yükseldikçe azaldığı tespit edilmiş olup, nedenleri yeni araştırmalarla incelenebilir.
- 2- Öğrencilerin alandan, bölümün ve üniversitenin fiziki şartlarından, bölüm yönetiminden, öğretim görevlerinden beklentilerinin neler olduğu incelenebilir.
- 3- Öğrencilerin üniversiteyi-bölümü tercih nedenlerinin ve beklentilerinin üniversitenin-bölümün amaçlarına uygun olup olmadığına yönelik çalışmalar yapılabilir.
- 4- Öğrencilerin beklentileri ve motivasyonları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiler incelenebilir.
- 5- Öğrenciler için motivasyon araçları ve bu araçların önceliklerini belirlemeye yönelik çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- ACAT, M.Bahaddin., DEMİRAL Seyfettin. (2002). "Türkiye'de Yabancı Dil Öğreniminde Motivasyon Kaynakları ve Sorunları" [Bildiri]. 2000'li Yıllarda I. Öğrenme ve Öğretme Sempozyum Bildirileri, Mayıs 2002, (ss. 322-329). İstanbul.
- DURSUN, S., AYTAÇ, S. (2012). "Üniversite Öğrencilerinin İşgücü Piyasasına Yönelik Beklentileri ve İş Deneyimleri İle Umutsuzluk ve Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma", Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, cilt.10, S.1, ss. 373-388.
- EREN, Erol. (1989). Yönetim Psikolojisi, İstanbul, 3.Baskı (ss. 388-398).

- ERTEK, Gürdal (2012). "Üniversite öğrencileri için motivasyon yöntemleri", Sürüm 1.2.İstanbul:17, (erişim adresi: http://research.sabanciuniv.edu/20991/1/univmotiv_gurdal_v02_son.pdf), (erişim tarihi: 30 Kasım 2014).
- KORUKOĞLU, Ayşen. (2003). "Üniversite Öğrencilerinin Eğitimden Beklentileri: Ege Üniversitesi İ.İ.B.F. Örneği", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, cilt.8, S.1, ss. 79-89.
- ÖNEREN, Melahat. (2013). "Örgütlerde Motivasyon" Yönetim ve Organizasyon, (Ed. İsmail Bakan, Mustafa Paksoy), Elma basım Lisans yayıncılık, 1. Baskı. İstanbul. (ss. 253-278)
- ÖZER, Gözde. (2009). Öz-Belirleme Kuramı Çerçevesinde İhtiyaç Doyumu İçsel Gündülenme ve Bağlanma Stillerinin Üniversite Öğrencilerinin Öznel İyi Oluşlarına Etkileri, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- ÖZTÜRK, Cansu. (2013). Yükseköğretim Düzeyindeki Büro Yönetimi Programlarının Öğrenci Beklentileri Açısından Değerlendirilmesi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- ÖZTÜRK, Zekai., DÜNDAR, Hakan. (2003). "Örgütsel Motivasyon Ve Kamu Çalışanlarını Motive Eden Faktörler", C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, cilt.4, S.2, ss. 57-67.
- PAZARLIOĞLU, M. Vedat., EMEÇ, Hamdi ve ERDOĞAN, Sibel.(1999). "Dokuz Eylül Üniversitesi Öğrencilerinin Yüksek Öğretim Beklenti Değişkenlerinin Faktör Analizi İle İncelenmesi". D.E.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi, cilt. 14, S.2, ss. 97-109.
- SABUNCUOĞLU, Zeyyat., VERGİLİEL, TÜZ, Melek. (2005). Örgütsel Psikoloji, Alfa Aktüel Basım Yay. Dağ. Ltd. Şti., Furkan Ofset, Bursa.
- ŞAHİN, İdris, ZORALOĞLU, Yunus Remzi ve ŞAHİN FIRAT, Necla. (2011). "Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Amaçları, Eğitsel Hedefleri, Üniversite Öğreniminden Beklentileri Ve Memnuniyet Durumları". Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi [Educational Administration: Theory and Practice], cilt. 17, S. 3, ss. 429-452.
- ŞENER, Emine., ERDEM Ramazan., AKÇAKANAT, Tahsin. (2010) "Türkiye’de Lisans Düzeyinde Sağlık Yöneticisi Yetiştiren Kurumların Akademik Ve Eğitsel Profili". Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, cilt. 13, S. 1.
- TAŞDEMİR, Sevgi. (2013). Motivasyon Kavramına Genel Bir Bakış, Motivasyon Araçları ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Ölçeğinde Bir Model Önerisi, İdari Uzmanlık Tezi, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Ankara, ss. 23-50.
- ULUSOY, Hatice., TOSUN, Nurperihan, AYDIN, J. Canberk. (2013). "Türkiye’de Sağlık Yönetimi Alanında Lisans Eğitimini Sürdürmekte Olan Öğrencilerin Genel Profilinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma". [Bildiri]. 7.Ulusal Sağlık ve Hastane İdaresi Kongresi Bildirileri, 27-29 Eylül, Konya, HSP (2014), cilt. 1 S.2, ss. 10-22.
- YÜKSEKÖĞRETİM KURULU.(2014). "Öğrenci Seçme Ve Yerleştirme Sistemi (Ösys) Yükseköğretim Programları Ve Kontenjanları Kılavuzu" (erişim adresi: <http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2014/OSYS/Tercih/2014-OSYSKONTKILAVUZU14072014.pdf>), (erişim tarihi: 30 Kasım 2014). ss. 14-319.
- ZEYTİNOĞLU, Emin. (2012). "Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Motivasyonu Ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma: Dumlupınar Üniversitesi Örneği." Muhasebe ve Finansman Dergisi, ss. 103-116.